

## **Lucas 16:22-23**

### **1 twee levens 2 twee overlijdens 3 twee lessen**

Gemeente,

Het is bijna vakantietijd. Ruim 7 jaar geleden zijn we aan elkaar verbonden. En dat doet me mezelf afvragen: wat is het belang geweest van die ruim 7 jaar? Waar ging het om?

De intredeprek was destijds over de koperen slang. Zoals Mozes de koperen slang in de woestijn verhoogd had zo is Jezus verhoogd aan het kruis en met Zijn hemelvaart. En in elke preek heeft Hij moeten schitteren. Jezus. Ook in het gedeelte van Lucas 16 schittert Jezus. Als de Profeet, Die ons eerlijk onderwijst over de hemel en de hel. Een waarheid die wij weg willen duwen, die wij niet van onszelf zo aanvoelen, maar Jezus onderwijst als Profeet dat er twee eeuwige eindbestemmingen zijn. Hij schittert als Priester. Want Hij riep aan het kruis: Mij dorst! Wat de rijke man in de hel lijden moest, leed Jezus aan het kruis. Als Priester Zichzelf ten offer brengend. Het offer van gehoorzaamheid en straf dragen. Wat wij God niet kunnen geven, volbrengt Hij. Als Priester komt Hij tot ons. Laat Mij voor u dit lijden. En als Koning regeert Hij door Zijn Geest. Leert Hij ons omgaan met wat we ontvangen hebben aan talenten, geld en goed. Om ons te leren dat voor God en onze naaste te besteden en te gebruiken. Zo komt Hij tot ons als Koning, om ons hart en leven te vernieuwen met zorg voor de bedelaars aan de poort. Zo schittert Jezus in dit gedeelte als de Profeet, de Priester en de Koning. De Zaligmaker. Zie op Hem! Laat Hem onderwijzen, verzoenen en regeren. Hij onderwijst wie dwaas is, Hij verzoent wie schuldig is, Hij regeert wie zondig is. Zie op Jezus!

En nu komt vanmorgen de vraag tot ons: wat deed ons dat? Wat deden wij in die jaren met deze prediking? En: wat hangt daarvan af? Wat staat er op het spel?

#### **1 twee levens**

Dat leert Jezus in deze gelijkenis van twee mensen. De ene is de rijke man. Die in een mooi huis, met dure kleren en heerlijk eten elke dag geniet en voorspoed heeft. Die niet geeft om die bedelaar bij de poort van zijn oprijlaan. En dat is er een uiting van dat voor hem zijn rijkdom en zijn leven zijn één en zijn al is. Zou deze man God kennen dan zou zich afvragen: hoe kan ik mijn welvaart delen met anderen? Dan zou hij het 8<sup>e</sup> gebod en zondag 42 van de catechismus serieus proberen te nemen. Dan zou hij de vraag hebben: HEERE, hoeveel kan en mag ik weggeven van wat ik kreeg, ontving?

Maar het is voor deze man zijn steun en houvast: dit leven. Hij doet geen actieve schurkenstreken van diefstal of overspel, maar hij leeft alsof er geen eind aan komt. Alsof voorspoed altijd helpt en altijd blijft. En daardoor denkt hij niet aan God en aan de eeuwigheid, niet aan sterven en gericht. Nooit de vraag: als ik sterf, wat dan? O mijn ziel doorziet gij uw lot hoe zult gij rechtvaardig verschijnen voor God? En hij vult zijn levensschip met van alles en nog wat, met meer en meer, terwijl het van onderen lek is. Het lek van zijn schuld. En als hij straks de doodsjordaan over moet varen, wat helpt dan alles op en aan het schip, als de bodem lek is van schuld? Misschien heeft hij wel eens gezegd: wat word ik toch gezegend, met zoveel inkomsten, maar: het neemt de vloek van zijn schuld niet weg.

We kijken elkaar aan: bent u, jij zo iemand? Je levensschip zit vol met van alles en nog wat, met zoveel rijkdom of zoveel zorgen. Maar het lek van je schuld nog nooit serieus genomen? Je moet straks de doodsjordaan overvaren met een lek schip. Maar je denkt er eigenlijk niet aan. Heel dit leven bedwelmt je en dringt deze vraag weg. Bent u, jij zo iemand?

En er was een bedelaar aan de poort van de rijke. Lazarus. De enige man in een gelijkenis die een naam krijgt. Lazarus. God is hulp. Merkwaardig. Wij weten van rijken en groten de naam wel: van presidenten en voetballers. Maar van vluchtelingen en hongerenden kennen we geen namen, hooguit aantallen: 500 of 5000 of 500.000 slachtoffers, vluchtelingen, naamlozen. Voor God heeft die rijke geen naam, ongekend, maar die bedelaar wel. God is hulp. God, Israëls God is hulp. Al het andere helpt niet. Als het erop aankomt helpt geluk, voorspoed, gezondheid, eigen gerechtigheid niet. Als het er in leven en sterven op aankomt, helpt mijn bezit niet. Levensschuld is niet af te lossen met plezier, vermogen, spaargeld, gezondheid. God is hulp. God in Jezus Christus als Profeet, Priester en Koning. God is hulp. In leven en sterven. Mijn nood is van dien aard dat alleen God uitkomst geven kan. Met mezelf en alles van mezelf kan ik mijn nood niet lenigen. Alleen God.

Nou, kun je denken, daar zie je niet veel van: zo'n arme bedelaar, arm, ziek, aan de honden overgeleverd. Nou, is God je hulp? Dan merk je daar niet veel van! En toch, denk aan Psalm 42: ik zal Hem nog loven, want Hij gebiedt Zijn goedertierenheid des daags, Zijn lied in de nacht, en het gebed te allen tijd. God is mijn Hulp. En dat zal blijken! Nu, door mijn geestelijk leven te onderhouden en straks door mij volmaakt te verlossen. Toch: God is hulp!

Twee mannen. Twee, niet meer. Net zoals die andere twee: de farizeeër en de tollenaar. Twee mensen. Twee mensen binnen het

verbondsvolk. Want de rijke man noemt straks Abraham: vader. Dus hij was een Israëliet, van het verbondsvolk. Dus binnen de verbondsgemeente, twee mensen. Als die rijke man of als Lazarus. Binnen de verbondsgemeente kunnen ze naast elkaar zitten. Wat bent u, wat en jij? Als rijke man of als Lazarus. Eén van de twee.

En zou, eerlijk voor God, Hij je niet bekendmaken wat jij bent, wat u bent? HEERE, doorgrond Gij mij, en ken mijn hart en brengt U het aan het licht. Zodat iedereen het weten kan: als de rijke man of als Lazarus te zijn.

## 2 twee overlijdens

Als er dan staat dat de bedelaar stierf, dan kwam dat niet onverwachts. Hij zag er ook niet uit. Vol met zweren, ondervoed en honden die hem aflekten, ja, het was een wonder dat hij nog zo lang in leven was gebleven, want iedereen kon aanzien kon komen: die man sterft binnenkort.

En het geschiedde, dat de bedelaar stierf. Dat staat ook in Lucas 2: en het geschiedde dat er een bevel uitging van keizer Augustus. En het geschiedde toen zij daar waren dat Maria baarde. God grijpt in. Van diezelfde orde is het sterven van Lazarus. En het geschiedde: God grijpt in, de hemel gaat open. God grijpt in, nu zal hij het merken: God is zijn hulp. De engelen komen en dragen hem in Abrahams schoot. Abraham, de vader aller gelovigen. Hetzelfde geloof van Abraham was ook Lazarus deelachtig. En in zijn schoot, dat is: alsof het een maaltijd is waarin men aanlag aan de schoot van de ander. Een maaltijd. Hemelse maaltijd van vreugde en ontmoeting. Lazarus deelt in eeuwige vreugde en eeuwig aanschouwen van zijn God. God de Vader, de Zoon en de Heilige Geest. Eeuwige omgang met Hen. Vervuld van Hun verkiezende, verzoenende en verzegelende liefde.

Maar: ontegenzeggelijk: de meeste aandacht gaat in deze gelijkenis uit naar de andere: naar de rijke man. Het staat er zo stilletjes: de rijke stierf ook. Ja, dat kwam misschien meer onverwachts. Want hij leefde in zijn mooie huis, dure kleren, prachtige auto en dure maaltijden nog volop. Maar hij stierf ook. Ook. Net als Lazarus. Alles wat hij meer had, meer geld, meer comfort, meer gezondheid, meer vermogen, meer vrienden, alles wat hij meer had, kon de dood niet weghouden, kon het sterven niet voorkomen.

En we proberen te luisteren naar wat Jezus zegt over deze man. Die zegt: ik lijd pijn in deze vlam. Het moeten beelden zijn, want het gaat nog alleen over zijn ziel, terwijl het gaat over zijn tong. Maar de bedoeling is wel duidelijk. Ik lijd pijn. Pijn is verschrikkelijk. Pijnbestrijding heeft uiterste voorrang en is de laatste, desnoods enige

zorg. Als er geen genezing meer is dan doen we alles aan pijnbestrijding. Pijn is verschrikkelijk. Pijn aan je ziel. In het vuur, in de vlam van Gods toorn. Onze God is een verterend vuur. Vuur van zelfverwijt, vuur van wroeging. En na de wederkomst pijn van je lichaam in alle opzichten. Ik lijd pijn in deze vlam.

En daar zegt Jezus enkele dingen omheen. Ten eerste dat het rechtvaardig is. Lazarus had eerst smart en nu troost en vreugde. En jij had eerst vreugde ontvangen, en nu smarten. Gerechtigheid. Rechtvaardigheid. Naar Gods maatstaven gemeten wel in elk geval. En alle heiligen, zoals Abraham zijn het er mee eens. Ook je moeder, je vader, je man of vrouw, je kind, je opa, noem maar op. Gij zijt volmaakt rechtvaardig HEERE.

Ten tweede is het onherroepelijk. Als er al zouden zijn die zouden willen oversteken, dan kan het niet. Niemand kan vanuit de hel nog enige narigheid aanbrengen in de hemel. God zij dank niet. Niemand kan vanuit de hemel nog enige verlichting aanbrengen in de hel. Eeuwigdurend. Dar kun je je geen voorstelling van maken. Eeuwig, nooit verstrijkt de tijd. De tijd blijft altijd staan op hetzelfde moment. Nooit voortgang, het wordt nooit korter wat er nog wacht.

Ten derde zegt Abraham tegen die rijke man: kind. Kind. Verbondskind. Kind van de beloften. Kind van het verbond. Gedoopt. Omringd met Zijn woorden en Zijn dienst. Dat brandt zo in je ziel. Kind, ik ben gedoopt, ik ben geroepen, ik ben gewaarschuwd, ik ben genodigd. Dat brandt nog wel het allermeeest. Dat doet zo verlangen: mocht ik nog maar één moment in de kerk zitten, één moment stille tijd houden en mijn Bijbel lezen, één stukje zondag meemaken. Vroeger zei ik: saai, wat heb ik eraan, wat kan ik ermee, nu schreeuw je erom.

Wie de koperen slang afwijst, wie Jezus veracht, wie het lek in zijn levensschip laat voor wat het is: die moet wel weten wat hij of zij doet. Dat heeft zulke consequenties! Dat breekt eeuwig op. Dat vergeef je jezelf nooit. Nooit, nooit. Niets, niets is zo belangrijk als wat je doet met het Evangelie aanbod. Eeuwig verloren gaan is vreselijk, rechtvaardig en eeuwig. Denk daar eens een halve minuut erna.

Roep je dan nog niet: Wat moet ik doen om zalig, gered, te worden? En het antwoord: Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden.

Is dat rechtvaardig? Waarom nog niet een extra kans? Waarom geen her? Is dat niet hardvochtig? In elk geval gemeente ook al hierom: omdat wij moeten beseffen dat we al extra tijd krijgen. Dat we dit leven krijgen in Gods verbond en Zijn Gemeente als genadetijd. God had naar recht heel de wereld, ieder mens in de zonde en het verderf kunnen

laten. Gezondigd in Adam en zondaren van nature. Misdadigers tegen de hoogste Majesteit, dus verdiend eeuwig te sterven. Maar in Gods onverdiende genade gaf Hij Zoon op Golgotha opdat er tijd zou zijn, opdat er tijd van leven is, tijd van genade om gered te worden. Dat is al extra, onverdiend en pure genade. Dat is al verlenging uit lankmoedigheid.

En dan, ja dan in de hel horen we de man zeggen: ontferm u mijner. Dat klinkt als bekering zou je zeggen. Ontferm u mijner Abraham. Telt dat dan niet meer? Och, het blijkt dat de man nog niet veranderd is. Hij wil dat Lazarus komt. Dat is het enige. Nog steeds denkt hij te kunnen doen wat hij wil. Nooit had hij Lazarus geholpen, nu moet Lazarus wel komen om hem te helpen. Geen woord van berouw, van schuldbelijdenis. Zelfs als hij in de hel om ontferming bidt, is het nog het gebed van een onbekeerde die zelf centraal staat.

Het is één van beiden: of na je sterven jubel je: het was het waard, het was het meer dan waard! Of na je sterven kerm je: o dwaas, dwaas, voor eeuwig te laat. Direct na het sterven. Als de familie rond de kist staat. Jubelt de ziel of kermt de ziel. O dat moment dat je je ogen opslaat in de hemel: eeuwig voorbij, eeuwige troost! O, dat moment dat je je ogen opslaat: voor eeuwig te laat, dwaas, dwaas, dwaas die ik ben.

In de hel is geen bekering meer. Daarom klinkt het nu: bekeert u opdat gij leeft. Bekeert u want waarom zoudt ge sterven? Bekeert u, want anders is dit je deel, dit je eeuwige rampzalige toekomst. Moet je zo preken? Moet je dat zo noemen?

## 2 lessen

### Les 1: de hel moet genoemd worden in de prediking

Jezus doet het ook. Dat horen we hier. Jezus sprak veel over de hel. Niemand in de hele Bijbel had het zo vaak over de hel dan Jezus. Wat een les voor de kerk, voor dominees. Wee ons als we de hel verzwijgen en verdoezelen. Wee ons als mensen na een paar kerkdiensten denken: och nou ja geloven is aardig, maar als het niet doet nog geen man overboord. Wee de kerk, de gemeente, de predikant die de hel verzwijgt en weglaat uit de verkondiging. Waak daarover. Waak daarover, als kerkenraad, als gemeente.

Waarom dan? Moet je hel en verdoemenis preken hebben? Is dat het dan? Hoe erger hoe beter, hoe banger hoe liever? Nee, dat niet. Hoewel ik daar binnen onze kerk geen voorbeelden van ken. Wel van de andere: dat de hel buiten beeld blijft.

Spurgeon zegt in een preek over deze gelijkenis. Preken over de hel is als een onweersbui. Een onweersbui die klaart de lucht op. Voor

een onweersbui is het broeierig, klammig, ongezond. Na een onweersbui is de lucht weer helder en fris. Kijk, zegt Spurgeon, de lucht van je leven kan ongezond zijn in de gemeente, in een mensenleven. In de gemeente. Zo gerust en gezapig. Zo voldaan en tevreden. Zodat niemand zich druk maakt over ongelovigen, over hen die Jezus nog niet kennen. Ja, het zou mooi zijn als de kerk voller zat, weer vol zat, maar dat is meer voort ons gevoel dan uit zorg voor hun zaligheid. Een slaperige, onbewogen lucht in de gemeente. Af en toe is er onweer nodig. Een preek over de hel. Om de lucht op te laten klaren. En de klammige lucht van slaperigheid en onbewogenheid weg te onweren zodat er frisse heldere lucht komt van bewogenheid, van de schrik des HEEREN om anderen te bewegen tot geloof.

Maar ook in het persoonlijk leven. In je onbekeerde leven kan de lucht zo klammig zijn, zo gerust, zo aardsgezind, zo volop in dit leven alleen. Zo dodelijke gerust. Niet druk om de eeuwige dingen en je ziel en je sterven, och.... Nu nog niet. Laat de onweersbui van een preken over hel de lucht opklaren. Een ontwaken geven. Een schrikken om te zoeken te vluchten. Wij hangen zo aan dit leven en aan onze rust en gemak, er is wel eens een schrik nodig. Zoals de dokter wel eens zeggen moet: ja, u gaat niet graag naar die operatie, ik begrijp het, maar als u het niet doet wordt het uw dood. O we hebben zo'n afkeer van bekering, dat het nodig is dat God zegt: bekeer je, als je het niet doet is het je eeuwige dood.

Les 2 : het Woord is genoeg!

Maar, maar zegt die rijke man, als nou eens iemand uit de doden op zou staan om naar mijn broers te gaan. Hoor je dat: deze rijke man is de hel wordt bewogen over zijn broers. Zelfs iemand die verloren is wordt bewogen. Maar te laat. Want dan is er een kloof die niet te overbruggen is. Een kloof zo groot. De kloof van Gods rechtvaardig gericht en vonnis. Van Gods heilig recht. En daar komt niemand overheen. Dan is de kloof niet te overbruggen.

Maar....nu, nu nog wel. De kloof tussen het Koninkrijk van God en het Koninkrijk van satan. De kloof tussen bekeerd en onbekeerd. Die kloof is groot, heel groot en diep. De kloof van onze schuld, van onze verdiende straf. Maar: er is een brug. Jezus Christus, Die de schuld op Zich nam. Er ligt een brug over die kloof. Bewogenheid gevraagd. Bewogenheid om anderen te waarschuwen en te nodigen. Bewogenheid met je broers, je zussen, je kinderen, je ouders, je burens, je collega's je klasgenoten. Daarom laat God prediken. Om nog te behouden. Kijk, God laat niet waarschuwen voor de hel om dan te zeggen: Ik kan, Ik wil er niets meer doen. Dat kan een dokter hebben, dat hij moet zeggen: de diagnose is deze: ernstig ziek, u zult veel pijn

krijgen en van benauwdheid sterven. En: ik kan niets meer voor u doen. Maar de HEERE zegt hoe erg het is en waar het heen gaat, maar Hij zegt erbij: Ik kan, Ik wil er alles aan doen.

Bang voor de hel. Ja, dat kun je nooit genoeg zijn. Ik zeg niet hoe bang je voor de hel moet zijn, maar wees er gerust bang voor: zo vreselijk, zo verschrikkelijk. Maar niet bang voor God! God wil juist daarvandaan redden en verlossen. Vlucht weg van de hel en vlucht tot Christus.

Ja, maar zou het niet meer helpen als iemand uit de doden opstond? Een wonder! Zouden dan niet meer mensen geloven? Nou, dat is gebeurd. Jezus is opgestaan uit de doden. Maar ze geloofden nog niet. Nee, het Woord is genoeg. Het Woord over Jezus, de Profeet, Priester en Koning. En dat spreekt over hemel en hel: twee wegen. Dat Woord is genoeg. Dat Woord is goed en vol genoeg. Dat ik niet geloof, dat ligt aan mij. Mijn hart is zo boos, zo slecht, zo dwaas. Ik leef toch gewoon verder. Ik heb geen wonderteken nodig of verschijning, dat helpt niet. Maar: o Heilige Geest, schep mij een nieuw hart. Schep mij een hart dat Uw Woord gelooft. Dat Uw Woord serieus neemt, zo serieus neemt dat ik vlucht tot Christus. God is Hulp. Hij alleen.

Ruim 7 jaar is de koperen slang omhooggehouden. Jezus Christus. Wat deed het met u? Wat deed je ermee?

Tenslotte vat ik de preek samen. Ook voor de kinderen. Heel eenvoudig. Bij een toets Bijbelkennis was een leerling nogal zenuwachtig. En dan, ja dan haal je dingen voor elkaar. En toen vroeg de juf naar die gelijkenis van Lucas 16:9-31. Eh, zei de leerling: van de arme man en de rijke Lazarus. Nou, zei de juf, dat reken ik goed.

Amen